

Contribució de l'AMB al tràmit de consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles

Vist el comunicat del 3 d'octubre del 2024 del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica del Govern sobre el tràmit de consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i viles.

Atès el coneixement del territori metropolità i de la realitat i les necessitats dels 36 municipis que componen l'AMB.

Ateses les competències de l'AMB en àmbits com l'espai públic, la rehabilitació i construcció d'habitatge, l'urbanisme, la gestió de l'aigua i els residus, la mobilitat sostenible i el transport i les polítiques de cohesió social i econòmica.

Vista l'experiència de diferents plans d'inversió metropolitans de l'AMB, com el Programa integral de barris per a la millora de les rendes (PIBMR) 2022-2024¹ que ha finançat 20 projectes de 14 municipis amb una inversió total de 13,9 M€ i 10 M€ de subvenció.

Es fan les propostes següents:

Rehabilitació d'habitatge

El desplegament de la Llei 11/2022 ha de posar la rehabilitació d'habitatge com a eix central de les inversions als barris.

A l'àrea metropolitana de Barcelona hi ha un total de 644.804 habitatges, 424.150 dels quals van ser construïts abans del 1981 amb materials de baixa qualitat i sense criteris d'eficiència energètica. Molts d'aquests habitatges no han tingut un manteniment adequat, cosa que ha comportat que patissin patologies estructurals. Els recents esfondraments d'edificis a Santa Coloma de Gramenet, Badalona o Esplugues de Llobregat són un indicador molt clar de què pot succeir en els propers anys. A banda, molts tenen mancances d'accessibilitat i poca eficiència energètica.

¹ El Programa integral de barris per a la millora de rendes (PIBMR), amb una primera convocatòria de concurrència competitiva 2022-2024 i 13,9 M€ d'inversió, ha beneficiat 37 barris de 14 municipis. Aquest programa té 4 objectius:

- a. Avançar en l'eliminació dels desequilibris socials i econòmics als barris afectats.
- b. Afavorir les capacitats personals, familiars i socials de les persones i comunitats que propiciïn una convivència harmoniosa i enriquidora entre els veïns dels barris de la ciutat.
- c. Coordinar els diferents actors econòmics i socials amb l'objectiu de trobar un equilibri dins del marc de l'ocupació, que possibiliti un nivell de vida digne per a la ciutadania d'aquests barris.
- d. Garantir unes condicions de seguretat als espais públics i per a la convivència veïnal que permetin desenvolupar amb normalitat les activitats de caràcter econòmic i social.

El PIBMR comptarà amb una dotació de 15 M€ en una segona convocatòria 2025-2027, que permetrà actuar en barris amb persistència de vulnerabilitat i a nous barris. El Programa de barris és un complement molt important del Pla social de l'AMB, que assigna 30 M€ als ajuntaments metropolitans.

S'estima, sobre la base dels resultats de les inspeccions tècniques d'edificis (ITE), que uns 271.456 habitatges tenen deficiències molt greus, greus o importants, uns 255.506 habitatges no disposen d'ascensor i 404.045 tenen una qualificació energètica E o inferior.

Per al desenvolupament de la Llei 11/2022, a l'àrea metropolitana de Barcelona es proposa actuar sobre les necessitats següents:

- a. Patologies estructurals
- b. Accessibilitat
- c. Eficiència energètica

Cal incidir en els criteris de prioritització que s'exposen a continuació:

- Estat de conservació de l'edifici en funció del resultat de la ITE.
- Actuar sobre els edificis que tenen més necessitat de rehabilitació.
- Nivell de renda.
- Accessibilitat.
- Eficiència energètica.

Sovint aquestes actuacions suposen un cost econòmic al qual els propietaris no poden fer front, tot i aplicar les ajudes existents en aquests moments. En edificis on cal reparar patologies estructurals o instal·lar ascensors l'import actual de les ajudes és insuficient per tal que els propietaris puguin fer front a la despesa.

Per aquest motiu es proposa:

- a. Que els fons de la Llei de barris complementin les ajudes existents, actualment els Fons Next Generation.
- b. Ajudes integrals a la rehabilitació. En el moment en què els fons Next Generation ja no es puguin aplicar i fins que surtin nous ajuts, els fons de la Llei de barris haurien d'assumir l'import complet de la subvenció.
- c. Establir un criteri de distribució econòmica dels fons de la Llei de barris igual que la distribució que s'aplica als fons Next Generation, basat en el parc d'habitatges:
 1. Àrea metropolitana de Barcelona (20,64 %)
 2. Barcelona (23,23 %)
 3. Resta de Catalunya (56,13 %)

Amb relació a la gestió dels fons es demana:

- d. Que les subvencions que es concedeixin a l'empara de la Llei de barris no tinguin impacte en l'IRPF. Es podria utilitzar el mateix mecanisme que en el cas dels fons Next Generation.
- e. Que se simplifiquin els tràmits del procés de sol·licitud, resolució i pagament per permetre reduir els terminis de tramitació –com en el sistema del Consorci Metropolità de l'Habitatge, que permet resoldre els expedients en 15 dies des que es presenten i pagar-los en 15 dies des que finalitza l'actuació–, així com eliminar documentació innecessària.

Actuacions en l'àmbit de l'espai públic i la transició ecològica

L'AMB considera que l'espai públic dels seus barris i municipis té un bon nivell de qualitat i d'equipaments. El mateix succeeix en l'àmbit de les actuacions vinculades amb la transició ecològica, on en els darrers anys s'està produint un procés de transformació important sobretot arran de l'arribada dels fons Next Generation.

A banda, institucions supralocals com l'AMB disposen de plans d'inversió destinats a equipaments municipals, transformació del paisatge urbà o eficiència energètica i plans socials que poden donar cabuda a aquestes actuacions.

Les actuacions en l'àmbit de l'espai públic i la transició ecològica són importants per als barris metropolitans, però complementàries a la rehabilitació d'habitatges, que ha de ser l'eix vertebrador de la transformació dels barris.

Sobre el paper dels ens supralocals, consorcis i empreses públiques

El decret ha de preveure la possibilitat que institucions com l'AMB, el Consorci Metropolità de l'Habitatge o l'IMPSOL puguin participar en la gestió del Pla de barris de la Generalitat, ja que són ens amb contrastada experiència que ja estan desenvolupant polítiques i actuacions en àmbits com la rehabilitació i la construcció d'habitatge que difícilment es podran fer d'una altra manera.

Barcelona, 29 d'octubre de 2024
